ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ եւ Թէ գաւառաց համար	
Տարեկան	7 մէճիտ
Վեցամսեայ	3 ½ »
Եռամսեայ	2 »
Օտար երկիրներու համար	40 ֆր.
Վեցամսեայ	20 »
Եռամսեայ	10 »

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ, բաց ի Բօսֆոր Լօքալէն։

Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կ'ընդունուի՝ 115 ղրուշի փուլն 100 ղրուշի հաշուով։

Նամակներդ կ'ուղղուին առ ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՆ 38, Գապը Ալի Ճաատէսի, Կ. Պոլիս։

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

ԲԻԶԱՆԴԻՈՆ

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ

ԲԻԶԱՆԴ ՓՐԷՍԷԱՆ

„پوزانتیون“

ارمنیجه یومی وسیاسی غزته

صاحب امتیاز ومدیر مسؤلی

پوزانت کچیان

طبع و اداره‌خانه‌سی باب عالی جاده‌سنده ۳۸ نومرولو

دائرهٔ مخصوصه‌در

PUZANTION

Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Littéraire

Directeur–Propriétaire

PUZANT KÉTCHIAN

Bab Aali Djaddéssi, No. 38.
CONSTANTINOPLE

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 72 | ԵՐԵՔՇԱԲԹՔ 1897 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 28/9 ՓԵՏՐ. | 7 ՐԱՄԱԶԱՆ 1314 · 28 ՓԵՒՆՈՒՆԻ ՄԱՆԻ 1312 | Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 72

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՅՈՒՆ. 28/9 ՓԵՏՐ., 1897

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱԿԱՆ ՔԱՐՈԶԻՆ ԱՌԹԻԻ

Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին մէջ Ս. Պատրիարք Հօր այս կիրակի խօսած քարոզը դիմովին տարբեր երկու նիւթեր չօչափեց, մին չատ գործնական, միւսը չատ հոգեւոր։ Զեռքի արհեստ մը և հանդիսեալ կեանքի հաւատքն իրարու հետ բնաւ առնչութիւն չունին։ բայց Սրբազան քարոզիչն՝ օրուան պարագաներէն օգտուելով՝ հաւասար յաջողութեամբ ճառեց երկուքին վրայ ալ։ Դուն ուրեք մեր եկեղեցիներուն բեմին այնքան գործնական խրատներ կը տրուին ժողովուրդին որքան Ֆ. Օրմանեան Ս. Պատրիարքին խրատն՝ արհեստ սորվելու համար։ Օրուան դիւցազնուհին՝ հայ արուեստագիտուհին՝ Տիկին Նեկտարիկ Թաշճեան՝ չատ գեղեցկատես ներկնչեց զն։ Սրբազնութիւն՝ արհեստի մասնագիտութեան առաւելութիւններուն վրայ ծանրանալու։ Երջանկացող անտեսական տագնապի պարագաներն ո՛չ նուազ պերճախօս յորդոր մը եղած են արդէն՝ ցուցնելով թէ բախտի յանկարծակի եւ լուծումներու մէջ ո՛րչափ պէտք բան մ'է եղեր արհեստը։ Ա.յս մասին յոյժ հրահանգիչ տեղեկութիւններ ու դիտողութիւններ երեւցան վերջերս մեր Պուլկարիային ստացած և հրատարակած չահեկան թղթակցութիւններու շարքին մէջ։ Անոնցմէ ի մացանք որ գաղթականներու մէջ համեմատաբար ամէնէն աւելի բարեբախտ եղած են անոնք որ արհեստ մը գիտէին։ Լոկ ուսումնականութիւնն օգուտ մը չէ ունեցած։ Առանց դրամագլխի զանազան գործեր ընելով ընտանիք ապրեցնող մարդիկ ամէնէն աւելի խեղճ կամ օգնութեան կարօտ եղած են հոն։ ոըովհետեւ այնպիսի գործեր ամէն ժամանակ և ամէն տեղ չեն գտնուիր, մինչ արհեստ մը քիչ չատ ամէն տեղ և ամէն ժամանակ կը բանի, և առնթի չի ձգեր արհեստաւորը։

Արհեստի սահմանն յոյժ ընդարձակ է, և չկայ ճիւղ մը արհեստի յորում ուսանի պէտք չունենանք։ Բժշկութիւնն ամէն տեղ պատուական պարտեստ է· բայց եւրոպական զանազան երկիրներ մանաւոր պայմաններ ունին որոց պարտին հպատակիլ բժիշկներն· օրինակ, Ֆրանսայի մէջ բժիշկ ըլլալու համար պէտք է բժշկութիւնը Ֆրանսայի մէջ ուսած ըլլալ· Պուլկարիոյ մէջ բժշկութիւն ի գործ գնելու համար պէտք է պուլկարերէն գիտնալ թէև գաղթականներուն բացառապէս թոյլտուութիւն եղաւ իրենց ազգակից բժիշկներու ձեռամբ գործնելուն։ Փաստաբանութիւնն ալ լաւ արուեստ մ'է· բայց օրէնքներու տարբերութեան համեմատ, ամէն փաստաբան ամէն երկրի մէջ չի կրնար գործել· Եւրոպայի մէջ փաստաբան մը նոյն երկրին հպատակներէն պէտք է ըլլայ· Նկարչութիւն, փորագրչութիւն, ճարտարագիտութիւն կամ երկրաչափութիւն, մեքենագիտութիւն և այլ կարգ մը բարձր արուեստներ այնպիսի սեղմումներու ենթակայ չեն, իսկ կահագործութիւն, առաղձագործութիւն, դերձակութիւն, կօշկակարութիւն, դարբնութիւն, ատեղնագործութիւն և այլ ձեռագեսներ ամէն տեղ կը բանին։ Բայց սա՛ տակտ է որ մեր ներկայ սերունդին մէջ գպրոցներէն ո՛րքան շատ ուսեալներ կամ թերուսներ հանդիպիլնիք, նոյն համեմատութեամբ նուազ արհեստաւորներ հանդիպիլնիք, որով այսօր ունինք շատ մը երիտասարդներ որք անկախ, ինքնակայ չեն կրնար ըլլալ, մեկու մը գործին մէջ ծառայելու, առանց դրամագլխի ո՛ և է գործ մը բանելու հարկին մէջ են։

Իրաւ է որ վերջին ժամանակներս եթէ հասարակ արհեստաւորք քիչ ունեցանք, բարձր կարգի արուեստագէտներ բաւական թուով երեւցան մեր մէջ։ Բայց ասիկա միթէ արգի՞լք մ'էր որ հասարակ արհեստաւորները պակսէին։ Ամէն երիտասարդ չի կրնար իր կեանքին չատ մը տարիները զոհել և հարիւրաւոր ոսկիներ ծախսել բժիշկ, փաստաբան, երկրաչափ, ևլն· ըլլալու համար։ Ազգատէր տղաքն ալ չեն կրնար ամէն ժամանակ պաշտպանները գտնել որ զիրենք բարձր արուեստագիտական գպրոցներ դնեն, թէև մեք ամէնէն աւելի կը համակրինք այն ազգատիկ պատանիներու որք կ'ըլնեն չեն ըներ, կ'աշխատին, գան կուտան՝ օգտակար արուեստ մը սորվելու համար, և կը յաջողին։ Իսկ Էանաֆ դասակարգի ընտանիքներուն զաւակներն ինչո՞ւ արհամարհեն նոյն իսկ պարզ արհեստներն, որք ապրեցուցեր են իրենց հայրերն ու պապերը։ Թո՛ղ չառարկուի թէ եւրոպա կր մկայի։ Ցուցէ՛ք ճարպիկ հայ կոշկակար մը, ճարպիկ դերձակ մը, ճարպիկ մեքենագէտ մը որ անօթի կամ անգործ մնացած ըլլայ նոյն իսկ արդի տնտեսական տագնապին մէջ։ Բայց արհեստին աղէկը պէտք է գիտնալ՝ նախ, և յետոյ, պէտք է պարկեշտ արհեստաւորը ըլլալ։ Բազմաթիւ հայ գաղթականներ ցարդ չեն առուտրացած, որովհետեւ հոն ամէն ապահովութեամբ կը գտնուին արդէն, և խիստ ժան ապրելով, զօրաւոր մրցում կ'ընեն նոյնիներուն դէմ։ Այսօր հանգերձ, յուսալի է որ՝ քանի ներսին անտեսական պարագաներն՝ հայ գաղթականութիւնն աւելի չատնայ վարտարի յուսալից ապագայ մը։

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԲԻԶԱՆԴԻՈՆԻ»

ՈՒՐՖԱ, 16/28 Յունուար, 97

Կարմունջ գիւղէն կ'ողջունեն Թէ Առաջնորդական փոխանորդ Տ. Անանիա վարդապետի այցելութիւնը՝ որ ըրած էր Ս. Մինդեան ծնեն յետոյ, օգտակար արդիւնքներ ունեցած է գիւղին մէջ։ Յունուար 9ի առաւօտուն ատուր պատշաճի քարոզ մը խօսելով՝ ի սէր և ի միաբանութիւն յորդորած է տեղւոյն ժողովուրդն, որ յոյժ կարօտութիւն ունէր այդպիսի խրատներու։ Կարգադրած է քանի մը անհատական խնդիրներ, որք ընկերատեաց վէճերու առիթ կուտային գիւղացւոց մէջ։ Տրոց հաշիւներու պատճառաւ Հաւուէմականութեան դիմած ապզայիններն յորդորելով՝ համոզած է ի բաց թողուլ կրճատպոտութեան գաղափարը, և ի ի հարկին՝ վէճի չարժառիթ եղած խնդիրներու համար դիմել Ուրֆայի Ազգ. Առաջնորդարանի, որ պատրաստակամ պիտի գտնուի միշտ պաշտպան ըլլալ օրինաւոր պահանջումներու։

Եւ վերջապէս, նկատելով որ նիւթական անապահովութեան պատճառաւ միշտ գոցուելու կը դատապարտուի գիւղին գպրոցն, 3–4 տարուան չարունակութիւնն ապահովելու չափ կրճեան նպաստ մը հանգանակած է կարող դիւցազնիերէն, և յանուն դըպրոցի Դանձանակ մ'ալ հաստատած է, ուր ժողովուրդն իր կամաւոր լուման պիտի կրնայ ձգել ամէն կիրակի։ Փոխանորդ Հայրը գիւղացւոց յայտնապատգին անձերէն կազմած է Հոգաբարձութիւն մ'ալ՝ գպրոցական գործոց հոգածութիւն և հսկողութիւն ընելու պաշտօնով։ Գ. Կ. Ո.

ՍԵԼԱՆԻԿԻ ՀԱՅԵՐԸ

Սելանիկի մէջ այժմ կան 45 հայ ընտանիք. իսկ պանդուխտներն 100է աւելի են։ Ասոնց մէկ մասը վերջին եօթը–չորս ամիսներէ հետէ հաստատած են այդ վաճառաշահ քաղաքին մէջ։ Ընտանիք և պանդուխտներն ընդամէնն 300 հոգիի չափ կ'ըլլան։ Ընտանիքով հաստատած հայերն ըստ մեծի մասին պետական պաշտօնեայ են, հեռագրական պաշտօնեայ, երկրաչափ, ևլն։ Անոնց մէջ կան նաեւ վաճառականներ, երկու բժիշկ և պանիրի մեծ գործարանատէր մը։ Իսկ պանդուխտ հայերուն գործն է՝ սրճավաճառութիւն և բանուորութիւն, մանաւանդ հանքային գործերու մէջ, թէև այս պահուս հանքային գործերը դադրած են մեծ մասամբ։ Բանի մը հայեր ալ ոսկերչութեան մէջ բաւական յաջողած են, թէև առուտուրներն ընդհանրապէս կը կրեն անտեսական տագնապին հետեւանքները։ Հայ գաղթականութիւնը տակաւին եկեղեցի մը չունի, բայց կ'աշխատի ունենալ։ Հանգանակութեան ձեռնարկուած է, և յարմար գետին մը գնուած է 1,280 կանգուն, ինչպէս նաեւ չատ քար։ Այս գետին կը գտնուի քաղաքին վերի կողմն, Համիտիէ Ճաատէին մօտ։ Ցատկագիծ մը ունի 540 կանգունի վրայ, (30 երկայնք և 18 լայնք,) զոր յօրինած է տեղւոյն պետական երկրաչափ Երուանդ էֆ. Խօրասանեան։ Սա այժմ եկեղեցական պաշտամունք կը կատարուին միայն չաբաթ իրիկուն և կիրակի, յոյնէ մը վարձու բռնուած տան մը վերնայարկը։ Եկեղեցական գոյք բաւական ունին։ Սելանիկի հայ գաղթականութիւնը դպրոց ալ չունի։ Հայոց տղաքը կը յաճախեն Ցունաց, Ֆրանսացւոց և Իտալացւոց վարժարաններն, (աղջիկները Ֆրանսացի մայրապետաց վարժարանը)։ Եկեղեցիին հետ միկտեղ դպրոցն ալ չհնել կը խորհին, այնպէս որ մէկ չէնքն երկուքին ալ կարենայ ծառայել, քանի որ գաղթականութիւնն այնքան բազմանդամ և հարուստ չէ որ եկեղեցիի և դպրոցի դատ չէնքեր կարնայ հոգալ։ Հայ գաղթականութիւնը ցարդ այնքան չէ առուտրացած, որովհետեւ հոն ամէն ապահովութեան մէջ Հրեաներ մեծ թուով կը գտնուին արդէն, և խիստ ժան ապրելով, զօրաւոր մրցում կ'ընեն նոյնիներուն դէմ։ Այսու հանդերձ, յուսալի է որ՝ քանի ներսին անտեսական պարագաներն՝ հայ գաղթականութիւնն աւելի չատնայ վարտարի յուսալից ապագայ մը։

ՀՈՒԴՈՒԻԳ ՄԻՒԶԱՎԻՐԻ
(ԻՐԱՒԱԳԻՏ ՀՈՐՀՐԴԱԿԱՆ)

Հայ վաստակաւոր Ատանացի Աբրահամէն էֆ. Գասպարեան, որ իր իրաւագիտական մի քանի երկասիրութիւններով ծանօթ է, հրատարակեց «ՀՈՒԴՈՒԻԳ ՄԻՒԶԱՎԻՐԻ» անուն նոր երկասիրութիւն մը։ Մարդ ո՛ր երկրին մէջ ալ գտնուի, ո՛ր հպատակութեան և ո՛ր ազգութեան վերաբերի, այն երկրին օրէնսդիր վրայ գոնէ ամիսով և համառօտ ծանօթութիւն մը պարտի ունենալ։ Օտ. օրինաց և կանոններուն վրայ համառօտ տեղեկութիւն մը ստանալու համար, միթէ՞ օրինագրքերը, Մէճէլլէները, կանոնագրքերն ալն. տարեներով ուսումնասիրելու և վատնած մը ըլլալու ենք. տարակոյս չկայ որ այս ամէն մարդու գործ չէ. այս ամէնն ընելու համար, թէ՛ երկար ժամանակ պէտք է և թէ այդ գրուած պաշտօնական լեզուն հասկնալու համար լեզուին ամէն բացատրութիւնները գիտնալու, մէկ բառով օտ. լեզուին մէջ մանագէտ մը ըլլալու անհրաժեշտ հարկ մը կայ, ինչ որ միշտ կարելի չէ։ Այս կենսական ծանօթութիւնները ձեռք բերելու համար անհրաժեշտ էր ունենալ օրինակ հատագրող, դատարանաց կամակատարութեան ևլն. վրայ խօսող ամփոփ գիրք մը որուն այսօր պարտը կը լեցնէ Աբրահամէն էֆ. Գասպարեանի «Հուդուդ Միւշավիրին»։ Այս թրքերէն լեզուաւ գրուած իրաւագիտական գիրքն օսմանեան լեզուի հմուտ անձանց խիստ օգտակար է. անոնց քով իբրեւ օրացոյց մէկ մէկ օրինակ եթէ գտնուի ի հարկին վաստառաններու խորհրդին դիմելու պէտքը կը լրացնէ։

Ցեքեալ հեղինակ էֆէնտին եթէ այս երկասիրութեան հայատառն ալ հրատարակի հանելու հոգն առնձնէ, անտարակոյս ամէն կարգի Հայոց մեծ ծառայութիւն մը մատուցած կ'ըլլայ։ «Հուդուդ Միւշավիրին» կը պարունակէ նախ ներածութիւն (մէտխալ) մը, որուն մէջ ընդհանուր տեսութիւն մը կ'ընէ թէ՛ մայրաքաղաքին և թէ գաւառներուն մէջ գտնուած օսմ. դատարաններու, անոնց կազմակերպութեանց և իրաւասութիւններուն, գիւղերու և գիւղախումբերու (նահիյէ) ծերակոյտ ժողովներուն (իհթիյար մեճլիսի), վարչական ժողովներու (մէճլիսի իտարէ) վրայ. կը խօսի նաեւ համառօտակի պատրիարքարանաց և հիւպատոսարանները վոխադարձ յարաբերութիւններուն և հպատակ հասարակութեան Պատրիարքարանները ժողովրդուն վրայ։ Օտար հպատակներու առանձնաշնորհմանց վրայ խօսիլ դանց եղած չէ թէ ե՛րբ անոնց դատերն օսմանեան դատարաններու մէջ կը տեսնուին, և ին։ Ուսած է նաեւ դատական քննիչներու (Ատլիյէ միւֆէթթիշի) և ընդհանուր դատախազներու (Միւտտաի ումումի) վրայ։

54 մեծ էջերէ բաղկացեալ այս ներածութենէն վերջ հեղինակն այս երկասիրութիւնը գլուխներու բաժնած է, որոնցմէ առաջինին մէջ առեւտրական դատարանաց վրայ մանրամասն տեղեկութիւն կուտայ. թէ ո՛ր գործերը օրէնքով ցամաքային առեւտրական դատարանաց (թիճարէթի պէրրիյէ) և ո՛ր գործերը ծովային առեւտրական դատարանաց (թիճարէթի պահրիյէ) առջեւ կը վճռուին։ Կը խօսի նաև ընդհանուր վաճառականներու, սեղանաւորներու և արհեստաւորներու վրայ։ Ահա այս մի քանի տողերէն կրնայ հասկցուիլ թէ այս գիրքն ամէն կարգի անհատներու օգտակար է. բաւական է միայն փիչ մը թուրքերէն գիտնալ։ Երկրորդ գլխին մէջ աղբատգրերու (խթիաա, արզուհալ) վրայ ընդարձակ ծանօթութիւն կուտայ, թէ աղերգակիր մը օրինաւոր ըլլալու համար ինչ պայմաններ պէտք են, գրութեան ինչ ոճ կամ կերպ պէտք է, իսկ բաքանչիւր դատարանի դիմելու համար պատշաճ նմուշներ ալ գրած է։ Հաճախ և անոր պայմաններուն, դատարանները, դատաւորներու կողմնակ տրուած որոշումներուն (գարար) տեսակին վրայ ալ պէտք եղած ծանօթութիւնը տուած է։ Հեղինակը գրքին երրորդ գլուխը տահմնանած է ապացոյցներու (պէյինաթ) և վկայութիւններու (չէհատէթ) օրինաւորութեան, պարզ մարդկանց և պաշտօնական մարդկանց ատենի տեսակներուն զատ զատ նմոյշներ։ — վոխանակագրերը. — և ընկերութեանց վրայ նամականագիր ընդարձակ տեղեկութիւններ տուած և երդման (թահլիֆ) վրայ ալ պէտք եղածին չափ խօսած է։ Զորրորդ գիրքը կ'սկսի ֆ–բո–ր–է վէճանով և անոր տեսակներուն վրայ հարկ եղած ընդարձակ տեղեկութիւններ գրել մոռցուած չէ։ Յրդ գլուխն ամբողջապէս նուիրուած է վաճքի, կէտիկ ստացուածոց, արապին միրիչէի, թէբէքէի և միրասի խնդիրներուն։ Ցրդ գլխին մէջ կը խօսի շահ և զէնի (գարար գլխան), բրօթէսթօյի, տոհոսի, ապահովութեան սնուտկի (էմնիյէթ սանտըղը), երկրագործական դրամատան (զրրաաթ Պանգասը), որբերու արնտուկին (էյթամ սանտըղը), քաղաքային պաշտօնեաներ (մէմուրլրնի միւլքիյէ), խոստէի մանատէի, իտալական կրօնաւորաց հանգստեան թոշակաց (թէգափւատ) մնտուկներու եւ անոնց տոհոսի գործողութեանց վրայ։ Կը պարունակէ նաեւ Մէճէլլէյի ամենակարեւոր մասերն։ Հեղինակը ջանացած է իրաւագիտական դժուարին բացատրութիւններու պարզ թուրքերէնէն ալ գրել, ինչ որ կը պակսի բուն Մէճէլլէյին մէջ։ Միւս գլուխներուն մէջ մանրամասն տեղեկութիւն կայ նախնական (ալիայէթ), վերաքննիչ (իսթինաֆ), վճռաբեկ (թէմիզ) և չէրիի դատարանաց, դատական ծախքերու, դրօշմաթղթերու և անոնց տեսակներուն վրայ։

Ահա այս համառօտ կերպիւ տուած տեղեկութիւններէն կը հասկցուի թէ այս ոչ այնքան մեծածաւալ գործը կը պարունակէ դատական ամէն տեսակ խնդիրներու վերաբերեալ ծանօթութիւններ։ Այս օգտակար երկասիրութիւնը կը յանձնարարենք թրքերէն գիտցողներուն և վարժարաններու տեսուչներուն և ուսուցիչներուն։ Գ. Կ.

ԲՈՒՄԵԼԻԻ ՀԱՑԵՐԸ

Իմ չորս տարի չարունակ Մալկարայի մէջ իբրեւ բժիշկ ըրած բնակութեանս առթիւ ունեցած տպաւորութիւններս ու դիտողութիւններս կարեւոր համարեցի հրատարակութեան տալ եւ ճանչցնել հոն ապրող Հայ հասարակութեան ընկերական վիճակը։ Մալկարա Բատումի պէս արեւմտեան կողմը գրեթէ 10 ժամ հեռու բարբարոսական մի վրայ չինուած փոքրիկ ու գեղատեսիլ գիւղաքաղաք մ'է։ Հայերը բնակչաց մեծագոյն մասը կը կազմեն. 5–600 տուն չափ են։ Իր ունեցած դիրքին պատճառաւ Մալկարայի կլիման բաւական խիստ է ձմեռն, իսկ ամառն ընդհանրապէս արեւելեան աւելի կամ նուազ սաստիկ հով մը կը փչէ։ Ճշմարիտ է որ քոլերայի պէս համաճարակ հիւանդութիւն մը ցարդ չէ կրցած մուտ գտնել այս տեղ, սակայն եւ այնպէս իր կլիմային խառնութիւնը ու մանաւանդ յանկարծական փոփոխութիւնները առ հասարակ յառաջ կը բերեն բաւական ծանր հիւանդութիւններ։ Ինչպէս որ ստէպ մէկն անպակաս կ'ըլլայ հոն եւ իր կարգին կ'օժանդակէ տիրող հիւանդութիւններուն տարածմանը։ Այս հիւանդութիւններն են ճահճային տենդ. ժանտատենդ (թիֆօ), շառաչերմ (խըղ ըլ), հարաւնեթ (գըզլըճըգ), ջրծաղիկ, թոքաբորբ, հարբուխ իր ամէն տեսակներովը, թանչք (յայաքչ), մորթային զանազան հիւանդութիւններ, խոյլ (ըզ բուճա), յօդացաւ եւ թոքախտ. այս վերջին չորսն աւելի հակառողջապահական պայմաններու մէջ ապրելու յոռի եղանակէն յառաջ եկող հիւանդութիւններ են։ Ամէնէն աւելի աւեր գործող հիւանդութիւնք ստամոքսի հիւանդութեան զանազան տեսակներն են, որոց պատճառը պիտի բացատրենք իր կարգին։

—Հայերը մեծ մասամբ հողագործութիւնով կը զբաղին, թէեւ արհեստներն ալ անոնց ձեռքն են։ Ցաւալի է սակայն որ առողջապահիկ կանոնաց տարբերութենէն անգիտակ բոլորով՝ ամէն տեսակ զեղծումներ ու սխալներ կը գործեն իրենց այդ գործունէութեան մէջ, կերակուրի, ըմպելեաց եւ այլ բաներու չարաչար կամ յոռի գործածութիւնով։

—Մալկարացին տակաւին չէ կորնցուցած իր նահապետական սովորութիւնները· տուներ կան յորս գերդաստանին մէկ քանի անդամները միասին կ'ապրին տակաւին եւ պահած են իրենց ընտանեկան նահապետական կարգ ու սարքը։ Տեսակ մը պատկառանք կը զգայ մարդ այդպիսի բազմաթիւ ու բազմերանգ ընտանիքի մը կատարեալ անդորրութեան ու խաղաղութեան մէջ ապրիլը տեսնելով։ Տունին ամէնէն տարիքոտն, ո՛ր սեռէն ալ ըլլայ, պատիւն մը իրաւունք ունի ընտանիքին ուղղութեանը հսկելու։ Մեծ ընկատմամբ յարգանք պարտաւորիչ է հոս· իգական սեռը մանաւանդ· խըզճամիտ հոգատարութիւն մը ցոյց կուտայ միշտ այդ յարգանքին կատարման համար· զոր օրինակ ամէն աղջիկ ըստիպեալ է ոչ միայն իր խօսեցեալը տեսած առեն փախչիլ, այլ եւ իր մունջ կենալու պարտաւորութիւնը պահել նոյն իսկ ամուսնանալէն չատ ժամանակ իսկ յետոյ, ու այդ վիճակին կրնայ ազատիլ իրեն կեսրայրին կամ կեսուրին եւ կամ անոնց պարագանեռն կողմէ տրուած արտօնութեամբը միայն։ Թող որ այդ արտօնութիւնը միշտ պէտք է քիչ կամ չատ արժէքաւոր նիւթի մը նուիրատուութիւնով կատարուի։

—Ինակարաններու գալով, առ հասարակ միայարկ ցած ու նեղ են, ըստէպ ալ խոնաւ։ Ամէն գիւղի մէջ եղած միատեսակ սովորութիւններէն ա.ս մասին հոս ալ կը գտնուին։ միեւնոյն սենեակի մէջ նստիլ, ճաշել ու պառկիլ սովորական բաներ են գրէթէ. ամէն տուն ունի իր հեծնելու եւ կարենաւոր կենդանին, որոց գոմերուն գարշահոտութիւնը չատ անգամ կը ըստացուցնէ չարիքը։ Երբ այս տեղեկութիւնները կը հաղորդենք, արգասրութիւնը պարտք կը դնէ մեր վրայ նաեւ խոստովանիլ որ Մալկարայի մէջ կը գտնուին բոլորովին կանոնաւոր եւ առողջութեան համար նպաստաւոր պայմաններու մէջ գտնուող բնակարաններ ալ։ Մոռցանք ըսել թէ, ձրմեռը ներքնի նոտելու սովորութիւնն ընդհանրական է հոս, որուն արդիւնքն են տեսնուած յոռացաւն եւ կանանց յատուկ մի քանի հիւանդութիւններ։

—Մալկարա Ջուրի կողմանէ չունի այն առաւելութիւնը զոր ունի օդին կողմանէ· գիւղին մէջ գտնուած ջուրերն ամենքն ալ առ հասարակ առողջութեան ձեռասարք յատկութիւններ ունին· աչառկոս աղբիւրներ ամէն կողմ կը մատակարարին այդ ձրի բարիքին։ Ցարմէհետէ սակայն անոր մի քանի առուգրային եւ աղեաց հիւանդութիւններու ծնունդ տուող հանգամանքը հաստատած է գտնուող բժիշկներու վկայութեամբը, քաղաքացին սկսած է չրջակայները գտնուող ոչ այնքան հեռու պատուական ջուրերը խմել։

—Ինչպէս ամէն տեղ գաւառներն, այնպէս ալ ի Մալկարա ժողովրդեան մնունդի կարգին մէջ գերազանցապէս կը տիրապետեն խմորեղէնները, ձաւարը (պուլղուր), թանչիլը (թառխա

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՔՈՂՈՒԱԾՆԵՐԸ

Տ.Ե. Ա. Պապաճանեան

(*)

Ամէն անգամ որ Հայաստանի քաղաքական վիճակին մասին խօսք կ՚ըլլայ, ամէն անգամ որ Հայաստանի ներքին կեանքի մասին հարց կ՚առաջանայ, մեր միտքը կ՚երթայ դէպի Հայաստանի գիւղերը, դէպի հայ գիւղացին, որ մեր ազգի ամենամեծ մասն է կազմում։ Ամէն անգամ որ մեր ազգի ներկայ կամ ապագայ վիճակի մասին մտածում ենք, մեր առջեւ կանգնում է հայ գիւղացին, որ մեր ազգի ամենամեծ մասն է կազմում։ Ամէն անգամ որ մեր ազգի ներկայ կամ ապագայ վիճակի մասին մտածում ենք, մեր առջեւ կանգնում է հայ գիւղացին, որ մեր ազգի ամենամեծ մասն է կազմում։

—Շատ 10—15 տարի է որ Մուշի գաւառում եմ ապրում, ասում է ինձ մի գիւղացի, որ ուզում է ինձ հետ խօսել։ Ես ամէն տարի գաւառի մի քանի գիւղերն եմ պտտում, ամէն տեղ հարցնում եմ գիւղացիներին, թէ ինչ կայ նոր, ինչ կայ վատ, ինչ կայ լաւ։ Ես ամէն տեղ ուզում եմ իմանալ, թէ ինչ է մտածում գիւղացին, ինչ է ուզում, ինչ է կարծում։ Ես ամէն տեղ ուզում եմ իմանալ, թէ ինչ է մտածում գիւղացին, ինչ է ուզում, ինչ է կարծում։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամն. Ս. Պատրիարք Հայրն երեկ Պատրիարքարան չ'իջաւ։

—Կրօնական ժողովը այսօր ի նիստ կը գումարի Ամն. Ս. Պատրիարք Հօր նախագահութեան տակ։

—Կրօնական ժողովը որոշած է ղրկել Արեան վրդպ. Գէորգեանն Ափրա ժամանակ մը հոն ապաշխարելու համար։

—Ծնտեսական Խորհրդոյ անդամներէն մէկ քանին հրաժարած և դամիներէն Ս. Պատրիարք Հօր մերժման պատճառով Ս. Պատրիարք Հօր մերժման գրոյն՝ պնդած լինելով իրենց հրաժարականին վրայ, Ֆաղաքական ժողովը լուծեալ նկատած է ընդհանուր Խորհուրդն և ի նորոյ պիտի կազմակերպէ զայն։

Պատր. Փոխանորդ Հայրը, նախընթաց օր, ընկերակցութեամբ Դիւանապետ Թէլեան Բարձր. էֆ.ի այցելութեան գնաց Ռոզոբականաց Աղգապետ Վսեմ. Պոյաճեան Ծակոր էֆ.ի և այս առթիւ յատկապէս Մր. Բիթի ալ այցելութիւն տալով, Ամն. Ս. Պատրիարք Հօր այցաքարտը ձգեց առնոց։

—Փասըմ-Փաշայի Թաղական խորհուրդն կազմուածեալ վիճակ մ'ունենալով Ֆաղաքական ժողովոյ դիմած և տեսրինութիւն խնդրած է։

—Գալըքէսէրի Առաջն. Տէրապահ Ծակրեան Տ. Վահան վրդպ., որ Պոլիս եկած էր, ի մօտոյ պիտի ուղեւորի իր վիճակը։

—Երկնակի եղնիկեան ուսումնարանին տնօրէն եղ. Տ.ուբատնեան էֆ., որ 16 ամիսէ հետէ բանտարկուած էր, կայսերական իրատէին շնորհիւ էրզրումի կեդրոնական բանտէն արձակուելով, երեկոյ դարձած և հոն դալուձեալ իր պաշտօնին կոչուած է։ Եղնիկեան ուսումնարանն որ վերջին ժամանակներս տնտեսական տագնապին պատճառաւ դրեթէ բոլորովին փակուած էր, վերաբացուած է ու կը շարունակուի մեծնոյն եռանդով ու գործունէութեամբ։ Ծաշտոգութիւն կը մաղթենք։

—Էքսէրէինաարի մէջ կատարած պատ Դէմիրջեանց, որ Նոյմ. 30ին մեռեր է 82 տարեկան, իր կենդանութեանը թողեր է հետեւեալ կտակը.— Թիֆլիսի Մայր – եկեղեցւոյն 10,000 րուպլ, Նոր Նախիջեւանի վեց եկեղեցիներուն 3,000 և նոյն քաղաքի Հայոց աղքատաց ընկերութեան 2,000։ Հանգուցեալը կտակեր է նաեւ որ իր մահէն յետոյ կինը Նուիրէ 400 ր. Ս. էջմիածնի, 400 Ս. Երուսաղէմի և 200 Նոր Նախիջեւանի Ս. Կարապետ գիւղի եկեղեցւոյն։

«ԲԻԶԱՆԴԻՈՆ»ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ԵՂ. ՏՈՒՐՄՈՒՆ, էֆ. (Երզնկա.)— Ձեր դրկն ուղղեցէք Ուսումնական Խորհուրդին։ Անոր միջոցաւ կրնաք հաղորդակցութեան մտնել, քանի որ արդէն խոստում մը ձեռք բերած էր։

ՇԱՀ. Ե. Բ. էֆ. (Էրզրում.)— Սահմանք ձեր 17/29 Յուն. թուակիր նամակը։ կը յիշեցնենք թէ մեր երզրումի բաժանորդք կարող են իրենց բաժնեգինը վճարել մեր անուամբ տեղւոյն Ինձինեան Վաճառատան։ Մնք հոս կանոնաւորապէս կը ստանանք։

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԵՐ.—Երեկ Ռոտոսդոյէն ստացանք չորս նամակներ որք կը յանուանեն թէ «աղքատներու վիճակին վրայ Բէօլէնթէնի մէջ եղած հրատարակութիւններէն զգածուած, տեղւոյն ազգայինք բարեեաբ և վըստահելի անձնաւորութիւններէ բաղկացեալ նպաստամատոյց մարմնի մը միջոցաւ իրենց մէջ հանգանակութեան մը ձեռնարկած են, որոյ առաջին արդիւնքն եղած է 2,798 ղրուշ, ոսկին 135 ղրուշէն ըստ տեղային հաշուոյ»։ Այս գումար մեզ ղրկուած է արդէն, Ս. Պատրիարք Հօր տրամադրութեան ներքև դրուելու համար իբրև հացագին։ Նուիրատուներուն անունները պիտի հրատարակուին Բէօլէնթէնի վաղուան թուով։

ԱՐՁԱԳԱՆԳ ԿԵՍԱՐԻԱՑԻՆ

Աւետիկ Կեսարիոյ Գեր. Առաջնորդին մեզ ղրկած Բ. ցուցակն հանգանակութեան զոր յանուցինք արդէն։ Գ. ցուցակն ալ ի մօտոյ պիտի ղրկէ։

ԵՐԿՐՈՐԴ ՅՈՒՑԱԿ

Ա. Հէտանոպանոցին Համար

Մեծ. Տէրք և Ազն. Տիկնայք՝

Տիկին Սիմոյ Բ. Ապահան 75 ղրշ., Գէորգ Փիլիպոսեան 50, Դանիէլ Սարաֆեան 20, Մկրտիչ Հալաճեան 20, Տաճատ Բաթթարեան 20, Հաճի Կարապետ Պէհօճեքեան 20, Հաճի Մինաչէլ Շիրինեան 20, Լեւոն Շիրինեան 20, Եղբարք Զօգադարեան 20, Յակոբ Իզնախիլեան 10, Ճարեթ Գալփագեան 10, Բարեպաշտ ոմն 5. Գումար 300 ղրշ։

Բ. Հացագէն

Կարապետ Մարթայեան 20 ղրշ., Տիգրան Ֆիրէնկեան 10, Յարութիւն Պուրալեան 7, Կարապետ Սէմէրճեան 10, Պետրոս Իսպէէրեան 10, Բարեպաշտուհի Տիկնայք ոմանք 23, Տիկին Փարիս Լուսարարեան 10, Տիկին Զօգադարեան 5, Տիկին Կիւլիսայ Եաղմուրեան 5. Գումար 100 ղրշ։

Գ. Խոհգէղ ապուպայ

Տրդատ վրդպ. Պալեան 35 ղրշ., Տ. Ստեփան քհնյ. Թահմիզճեան 20, Տիկին Սիմայ Ձըրճըրեան 10, Տիկին Նուրի Ռէյիխեան 10, Տիկին բարեպաշտուհի մը 5. Գումար 80 ղրշ։

Գոհան ընտանիքը ևնորհակալութիւն կը յայտնէ ամէն անոնց որք հանեցան ներկայ գտնուիլ հանգուցեալ ՕՐ. ԹԱԴՈՒՀԻ ԳՈՌԱՆԻ յուղարկաւորութեան հանդէսին և իրենց ցաւակցութիւնն յայտնել այս տխուր առթիւ։

ՊԼՐՊԼԵՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՅԵՐԿՏԱՑԻ

Սոյն առաջնակարգ միակ կըրթական հաստատութիւնը, որուն երկրորդ շրջանը կ'սկսի Ս. Ծննդեան պարապմունքներէն յետոյ, պատրաստ է նոր աշակերտներ ընդունելու յանուսար 1էն սկսեալ։

Ընդունելութեան պայմանաց վրայ բանակցելու համար դիմել առ Պետրոս Էֆէնտի Կարապետեան Եղեմանից տեսուչ Պէրպէրեան վարժարանի և կամ գրել հետեւեալ հասցէին։

Տեսչութիւն Պէրպէրեան վարժարանի

Պոլիս–Սկիւտար

4—3 ՍԵՂԱՄԻՑԻ ՓՈՂՈՑ

Վաճառատան մը համար թուղթերէն լիզուի և թղթակցութեան վարժ միանգամայն ընթացիկ հաշուոց տեղեակ գրագիր մը կ'ուզուի. դիմել «Բիւզանդիոն»ի խմբագրատունը։ 3—2

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Պրուսայի Նահանգին Էսկիչէհր գաւառակին Նախ. անուանեցաւ Ուշագի Նախորդ Նախ. Ֆէրիտ Էֆէնտին։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑՄՈՒՆՔ

Վեհ. Սուլթանին բարձր նախագահութեամբ կազմեալ և ղինուրական հաստատութենց նպատակ հաւաքելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովը մինչեւ հիմա հաւաքեց 9,975,932 ղրուշ։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ.—Հելլենական ու հայանտական դեսպանք երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցան արտաքին գործոց Նախարարին հետ։

—Գուկարական գործակատար Մ. Մարքով երէկ Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ–Եալչքոսին հետ։

ԱՌԵՒՏՐ. ԴԱՇՆԱԳԻՐ. — Թուրքիոյ և Ռուսիոյ հետ կնքելի առեւտրական դաշնագրոյն ծրագրերը ռուսական պատուիրակները Պուքրէշ տարին վաւերացնելու համար։ Կըսուի թէ օսմ. կառավարութիւնն Թուրքիա բերուած ռումանական ապրանքներէ ըստ արժէքին հարիւրին ութ մաքսատուրք պիտի առնու և Ռուսիոյ ալ օսմանեան ապրանքները պիտի ենթարկէ այն մաքսատոյց որք կառնուին ամենէն աւելի նպաստաւորեալ երկրաց ապրանքներէն։ Նարինջի, լէմոնի, չամիչի, ձէթի ևայլնի համար, որք Ռուսիոյ մէջ չեն հասնիր, աւելի վար մաքսատուրք պիտի առնուի։

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութեան ու իր պաշտօնէից միջև թղթակցութիւնք, որք ցարդ վերլուծնիչ առեներ ընդհանուր դատախազին միջոցաւ կը կատարուէին, յետ այսորիկ դատական քննիչին միջոցաւ պիտի ըլլան։

ԴԱՄԱՐԱՆԷՆ կը հեռագրեն թէ Պամպային հոն ժամանող չգենաւի մը մէջ ժանտախտի դէպք մը պատահելով չգենաւը քսան օրուան քարանթինային ենթարկուեր է։ Մեռնողին բոլոր գոյքերն այրուեր են։

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆ. — Անցեալ չաբաթ օր խառն ժողովոյ գումարման օրն ըլլալով Տ. Անթիմոս հըբաւիրագիր ուղղած էր, ասկայն ներկայ գտնուեցան միայն Լէմնոսի ու Գանախորայի մետրոպոլիտներն և Այվաանդը Հօճի, Սուբլա, Գանկա և Քիւօսէօղլու էֆէնտիներ. ասոնցմէ վերջին երկուքն անճնական գործի պատճառաւ քիչ յետոյ մեկնեցան, որով ժողովը մեծամասնութիւն չունենալուն Կրօնական գործոց տեսուչ Զիվէր պէյ ու Արիսթարքի պէյ, բարձրագոյն հրամանաւ՝ ուրբաթ կէս օրէն յետոյ ձէնէր գացին՝ Պատրիարքին ու Սինոդականաց միջև համաձայնութիւն մը գոյացնելու։ Տեսնուեցան Տ. Անթիմոս Պատրիարքին և յետոյ Եփեսոսի Մետրոպոլտին հետ որ Սինոդականաց երիցագոյնն է։ Սինոդականք պահանջեցին թէ պատրաստ են Զիվէր ու Արիսթարքի պէյերու առաջարկութիւններն ընդունիլ, բայց պէտք է գործադրուին այն պայմաններն որք կը գտնուին իրենց կողմէ Պատրիարքին մատուցուած յիշատակագրոյն մէջ և թէ պէտք է որ Պատրիարքը գրաւոր կերպով յայտարարէ թէ Սինոդականաց բողոքներն իրաւացի են։

—Կանոնադրի մետրոպոլիտն յանդիմանեցաւ Սինոդի մեծամասնութեան և նկատելով որ Պատրիարքին ու Սինոդականաց միջև համաձայնութիւն մը անկարելի է, չաբաթ օրն եփեսոսի մետրոպոլտին տունը գնաց և ստորագրեց այն յիշատակագիրն որ անցեալ Գշ. պատրաստուած էր։ Նիկիոյ մետրոպոլիտ Տ. Եէրոնիմոս, որ մայրաքաղաքը կը սպասուի, հեռագրեց թէ ամէն կերպով համակարծիք է իր պաշտօնակիցներուն։ Սինոդին ներկայ տասն անդամներէն միայն Լէմնոսի մետրոպոլիտ Տ. Աթանաս տակաւին համակարծիք չէ յիշատակագրոյն, բայց յուսալի է թէ ի մօտոյ ընկերանայ իր պաշտօնակիցներուն։ Տրապիզոնի մետրոպոլիտ Տ. Քոնսթանթէն, որուն՝ Սինոդի իրաւասութենց մասին ունեցած գաղափարը ծանօթ է, վաղը կ. Պոլիս կը ժամանէ։ Սինոդն ու քաղաքական ժողովը այսօր խառն նիստ պիտի գումարեն։

—Կրօնական գործոց տեսուչ Զիվէր պէյ չաբաթ իրիկուն երկրորդ տեսակցութիւն մ'ունեցաւ Տ. Անթիմոս Պատրիարքին հետ որ յայտարարեց թէ ետ կ'առնու Անքիալոսի ու Բարլաձոսի մետրոպոլիտներուն նկատմամբ գրածն, իսկ Էրէյլիի մետրոպոլտին հեռացմանը վրայ կը պնդէ։ Զիվէր պէյ պատասխանեց թէ Բ. Դուռը համակարծիք չէ այդ մասին։ Մոնիդէօռ կ'ինամայ թէ Պատրիարքը չաբաթ իրիկուն թղգրիր մ'ուղղեր է Դատական ու Կրօնական գործոց Նախարարութեան։ Թղգրիրը խմբագրեր է իր եղբօրորդին փաստաբան Բարաքոսքի, փոխանակ Պատրիարքարանի թուրքերէնի քարտուղար Ռիզոս էֆ.ի։ Ուրբաթ օրուան խառն ժողովոյ դումարումը Պատրիարքարանի կանոնադրոյն տրամադրութեանց հակառակ կը նկատուի, որովհետև խառն ժողովոյ նախագահը, Նիկիոյ մետրոպոլիտը՝ բացակայ ըլլալով յայնորդը չէր ընտրուած և հետեւաբար ժողովը չէր կրնար գումարուիլ։ Կիրակի օրը Ղալաթիոյ յունական չորս եկեղեցիներուն մէջ՝ Պատրիարքին անունն յիշատակութեան պահուն, կըսէ Մոնիդէօռ, ժողովուրդը գոչեց «կէցցէ՛ Վեհ. Սուլթան. կէցցէ՛ Ս. Սինոդ»։

— Երէկ կէս օրէն յետոյ Տ. Անթիմոս Պատրիարք կայս. Պալատ գնաց։ Երէկ առտու Ափրիմարքի պէյ գնաց Եփեսոսի մետրոպոլտին տունն և հաղորդեց բարձրագոյն վճիռք մը որ կուղէր համաձայնութիւն մը գոյացած տեսնել Սինոդին և Պատրիարքին միջև։ Այսօր Սինոդն ու խառն ժողովը ի նիստ կը գումարին։ Ժողովին պիտի ներկայացուի՝ Պատրիարքին հրաժարեցուցման բանաձեւը։

ԱՐՏԱՔԻՆ գործոց նախարար Թեվֆիք փաշա չաբաթ օրը կէսօրէն յետոյ այցելութիւն տուաւ դեսպաններուն։

ՏԻԿԻՆ ՐԱՆՊՈՆի վիճակը կը շարունակէ հանգիստաբար գոհացուցիչ ըլլալ, դիչէրն հանդարտ անցուցած է։

ՄԱՐԱԻԼԻԱՑԷՆ կը հեռագրեն փետր. 6 (Ն. Տ.) թուականաւ թէ Աֆթալ Շաահէ չբջան մարտանաւը ճամբայ ելեր է միանալու Մէլերկրացւոյն Ֆըրանսական նաւատորմին։ Տէվոնշայէն ղրահաւորն և Պոմպ թնդանօթահարկերն ալ պատրաստ են ճամբայ ելնելու։ Պոմպ պիտի յայտնէ կ. Պոլսոյ Ֆրանսական դեսպանատան պահականաւերէ վիոյն։

ԱԻՍՏՐԻԱԿԱՆ դեսպանատան խորհրդական Պ. տը Մաչիօ, որ բացակայ էր, մայրաքաղաքս դարձաւ։

ԻԶՄԻՐԻՆ կը գրեն թէ Ալաչէհրտարահիսարի երկաթուղւոյ գծին վրայ նորակառոյց կամուրջ մը փլչելով, երկու գործաւոր մեռեր ու չորս գործաւոր ծանրապէս վիրաւորուեր են։

ՀՐԵԱՑ ԴԱՂԹԱԿԱՆՔ.— Բ. Դուռը, կրկէ Սմիռնոյ–Ալաշէհիր օտար երկիրներէ գալթող 250 հրեայ ընտանիքներու աղերսագիրն, որով արտօնութիւն խնդրած էին Սուրիոյ կողմն ու Երուսաղէմի մէջ բնակութիւն հաստատելու համար. որովհետև հըրէից արգիլուած է վերջնական բնակութիւն հաստատել Պաղեստինի մէջ։ Բ. Դուռը պատասխանեց նաև թէ եթէ ուզեն կրնան Գոնիայի և Ատանայի կողմերն հաստատուիլ։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ երկաթուղեայ ընկերութեան ծրագիրն, որով արտօնութիւն խնդրած էր, արագընթաց չգենաւեր բանեցնել կամուրջին և Հայտար–Փաշայի միջև, յանձնուեցաւ ճեռնհաս իշխանութեան։ Ընկերութիւնն առաջարկեց որ չգենաւերը Մախտսէի վարչութեան կողմէ գըննուին, պաշտօնեաները նոյն վարչութեան կողմէ կարգուին և չգենաւերու ծախքը հասոյթէն մատակարարուի։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ու թղթատարական վարչութիւնը հրահանգ մը կը պատրաստէ որ պիտի գծէ՝ Ուաչինկթընի թղթատարական համաժողովին ղըրկուելիք օտմ. պատուիրակին պարտականութիւնները։ Հրահանգն ի մօտոյ պիտի մատուցուի բարձրագոյն հաճութեան։

ՆԱՀԱՆԳԱԾ դատական քննիչներու տեղեկագիրներն, յատուկ յանձնաժողովի մը կողմէ քննուելէ յետոյ, յանձնուեցան Դատական Նախարարութեան ժողովին։

Կ. ՊՈԼԻՍ–ՄԷԼԱՆԻԿի երկաթուղւոյ ընկերութիւնն առեւտրական ճիզ մը հաստատեց որպէսզի գծին անցած տեղերու երկրագործական ու առեւտրական վիճակը քննելով անոնց փոխադրութիւնը դիւրացնելու և ածանցներուն վրայ խորհի։

ՄԱՐՍԱՏՈՒՆ.—Վաճառական կիւմիւկէրեան, Սթամպոլլեան ու Անտնիատ էֆէնտիներն և Մ. Պախ անցեալ օր մաքսային վերատեսուչին դիմելով յայտարարեցին թէ Պոլսոյ մաքսատունն ապրանք հանել տալու համար դժուարութիւն կը քաշեն և երբեմն մինչեւ տասնեհինգ օր չեն կրնար իրենց ապրանքն հանել։ Ն. Վսեմութիւն յետ քննութեան պատասխանեց թէ յետայսորիկ ամէն դիւրութիւն պիտի ընծայուի իրենց։

ՊԱՌՈՆ ՌՈԶԻԼՏ յունուար 18ին Սամս ժամանելով հնութիւններն այցելեր և յետոյ մեկներ է։ Պառոն Ռոզիլտ Իզմիր գտնուած պահուն վեց հարիւր ֆրանք նուիրեր է տեղւոյն հրեայ աղքատաց։

ԲԱՐԵԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ.— Իզմիրի մէջ վերջերս մեռած էֆէնտիներ անուն յոյն կին մը հարիւր ոսկի կտակեր է տեղւոյն Եվանկելիզի վարժարանին և յիսունական ոսկի հիւանդանոցին և ուրիշ վարժարանաց։

ՄԱՐՍԱՆԵՆՈՒԹԻՒՆ . — Իզմիրի մէջ Ռէյմի դէսերը, կ'ըսէ Իֆթամ, Պահրի Պապա Համամը անուն տեղն հարիւրէ աւելի բէվզվէր գտեր ու յանձներ են ոստիկանութեան։

ՇՈՒԼՏԱԿԱՆ Պոպէչը մարտնաւէր, որ ունի 9 թնդանօթ և 229 նաւազ, Իզմիրի նաւահանգիստը ժամներ է։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ. — Յունուար 18էն 24, կ. Պոլսոյ ու արուարձանաց մէջ պատահած մահերու թիւն է 255, որոց 170ն իսլամ (70 այր, 100 կին), 75ը քրիստոնեայ (44 այր, 31 կին) և 10ը հրեայ (8 այր, 2 կին)։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանատան քարտուղար և պաշտօնադիրներու սուրհանդակ Մ. Լաֆոռժ, որ Բարիզ կը զբոսնուէր, չաբաթ օրը մայրաքաղաքս եկաւ։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ Բ՚ՔՖրպաուռն և Բոռնէզ վրահաւորներն Իզմիրի նաւահանգիստը ժամներ են։

ԲԱԿՈՒՉՑԻ օսմ. հիւպատոսութիւնը, կ'ըսէ Սաապէլ, ընկուեցաւ և անոր տեղ հիւպատոսական պատուակալ գործակալութիւն մը հաստատուեցաւ։

ՏՂՑԱՓՈԽԻԽԻՆ

Մանօթ վաստաբան Գէորգ էֆ. Ալիքսանեան իւր բազմաթիւ յաճախորդաց դիւրութիւն մ'ընծայելու համար, իր գրասենեակը փոխադրեց պարսկական հիւպատոսարանին դէմ Սրվաճեան Խան թիւ 6, ուր ըստ առաջնոյն կը սահմանէ առեւտրական եւ պատժական ամէն տեսակ գործեր. հիւպատոսարանաց վերաբերեալ գործեր, նոյնպէս պաշտօնական գրութեանց խմբագրութիւններ ալ կը կատարէ խիստ դիւրամատչելի պայմաններով։

10—6

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՌԻՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ Կ. ՊՈԼՍՈՑ

ՄԵՏԱՂ.—Երկաթ.— Ժամանեցին 40 թօնօ եւ վաճառուեցան 100 թօնօ՝ թրջանախիղ ալ միասին։ Բիչ թուով գընդակներ կային, գիներն հաստատուն են։

Անագ. — 15 տակառ ծախուեցաւ կէնդինարը 452–456 ղրուչէն։

ԱԼԻՔՈԼ. — 110 տակառ ժամանեցին եւ վաճառուեցան 47–53 օհան մէկ օսմ. ոսկւոյ։

ՀԱՆԲԱՅՈՒԽ.— Անգլիական տեսակի վրայ գործ չեղաւ. գիները արձր են։ Վերջացող չաբթուն 1000 թօնօ ծախուեցաւ։

ՄԱՆԻՖԱԹՈՒՐ. — Հրապարակի վրայ մեծ թուով ուղեւորներ կան Անատօլուի ու Բումէլիի նահանգներէն, սակայն գործ չըլլալ՝ տեսակի զանազանութիւն չըլլալուն համար։ Դիները հաստատուն են ինչպէս նաեւ Մանչեսթրի մէջ։

ՄԱՆԱԹ. — Շատ գործ չկայ։ Պուլկարիոյ համար. միչտ խնդրանք կայ։

ԱՐԲԱՄԵԱՅԻ ՆԻՒԹԵՐ. — Թէֆթիֆ.— Վաճառում չկայ. 50 հակ նոր ապրանք ժամանեց՝ Զանկըրը, վաճառուեցաւ 15–15½ ղրուչի օհան։

ԲՈՒՐԴ. — Գործ չկայ, պատրաստ ապրանք չըլլալուն համար. կարժէ 3–7½ ղրուչ օհան։

ԲԱՄԲԱԿ. Մեծ քանակութեամբ գործ չեղաւ. կարժէ օհան 4½–4¾ ղրուչ։

ՄԷՓԱՓԱ.— Վերատանի ու Բուխարի տեսակին Եւրոպայի համար 1300 օհա ծախուեցաւ 33-33½ ղրուչէն՝ ոսկին 108ի։ Իտալականէն 400 քիլօ ծախուեցաւ քիլոն 10 ֆրանքէն։ Զինաստանի տեսակին գինն 90–120, ըստ տեսակին։

ԿԱՎԷՇՕ.— Գործ չեղաւ. ապրանք ժամանեց. հրապարակը քիչ մը ոգեւորուած է։

ԱՖիՕՆ. — Գործ չկայ. կարժէ օհան 50էն մինչեւ 138 ղրուչ։

ԴԱՒՂ ԽԷՉ. — 6 պարկ Նիյսէ Նաթիւեէլ վար տեսակ ծախուեցաւ 10½ ղրուչէն, 12 էնկլիւրլի դիղին 11–15էն և 5 սպիտակ էնկլիւրլի տես տեսակ 23¼ ղրուչէն օհան։ Գիները տակաւ են։ Մահմուտիյէ՝ վաճառում չկայ. կարժէ օհան 60–120 ղրուչ։ Սալէպ՝ 12½–15½ ղրուչ։ Դեղին մեղրամոմ՝ 17–19½։ Դեղին ճէչըլ՝ 40 պարկ Զօրում ծախուեցաւ օհան 1½ ղրուչէն։ Գիատը՝ 5-5½։ Մորթ՝ 6–14։ Ընկույզ՝ 50–51 վարա։ Կապիճ՝ 95-98 ղրուչ կենդինարը։ Խոզպաղին՝ 500 կենդինար նոզատ ծախուեցաւ 44 ղրուչէն կենդինարը։ Պատղ՝ նուշ, 4½–5½, չամիչ 20 վարայէն 4½ ղրուչ եւ թուզ՝ 1½–3¼։ Մասթիքա 22–35 ղրուչ օհան։

ՄԵՂԱՆԱԽՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՑ

28 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ.		
Օսմ. քօնսօլիտէ Սէռի Դ.	Օ. Ո.	21 24
Ամինէն բարձր գին	»	22 7
Ամինէն վար գին	»	21 15
Օսմանկէյէ	»	72 —
Բումէլիի երկաթ. ֆր.		96 25
Ռէյմի	»	13 30
Ռուէտի ժէնէրալ օթթօման.	»	7 05
Օսմ. Ապահ. ընկեր.	»	4 05
Թրամուէյ բաժնեթղ. ղրչ.		6 80
» ժուխանա	»	2 30
Սիկաուէթ) Ս.	»	1 20
) Բ.	»	1 10
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալ. Ա. Ո.		3 20
Ձէն. Թօպաքօ Ռեյի. չիլկ		— 07
Ձէն. Ինթէրբրայզ	»	— 09
Թրամուէյ պարատաթ. ֆր.		491 —
Տէրքօսի Չարի ընկ.	»	343 —
Ռարուի Կ. Պոլսոյ	»	455 —
Թրանվալ	»	30 50

ՍԻԹԻԱՆՑ

Քօնսօլիտէ մէկ օրուան	Օ. Ո.	1 35
» ուժ	» » »	3 85
Բումբ. երկ. մէկ	» » »	— —
» » ուժ	» » »	— —

ԲԱՑՈՒՄ ԱՅՍ ԱՌԱՒՕՏ

Օսմ. Քօնս. Սէռի Դ.	Օ. Ո.	21 31
Բումէլիի երկաթուղի ֆր.		98 —

ՓՈՆԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս ղրչ.		110 13/40
Փարիզ 3 » ֆր.		22 85
Ֆիորին մանաս »		10 76½

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

20 ֆրանքնոց	ղրչ.	87 26
Անգլիական ոսկի	»	110 5
Բօլ Խրբէթրալ	»	90 —
Մէճիտիյէ արծաթ	»	108 21
Բուպլի թղթադրամ	Օ. Ո.	8 52

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ, 8 ՓԵՏՐ.

Թրանսական Ռանթ 3 %	ֆր.	102 67
Օսմ. քօնս. Սէռի Դ.) բաց.	»	19 50
) գոց.	»	19 70
» » » Բ.	»	34 70
» » » Գ.	»	20 30
Օսմանկէյէ	»	335 —
Բումէլիի երկաթուղի	»	98 50
Օսմ. Բանքօսիթէ	»	430 —
Մաքսատուն	»	439 —
Օսմ. Ռէյմի	»	316 —
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	536 —
Բանկի Լիօնէ	»	777 —
Սուէզի բամնեթուղի	»	3367 —
Իտալական Ռանթի	»	90 70
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 195
Դրամագղէչ	»	2 —
Թրամուէյաս լանկ	»	30 —

ՊԵՐԼԻՆ, 8 ՓԵՏՐ.

Օսմ. քօնս. Սէռի Դ. մարք		— —
» փոխառութիւն 1888	»	— —
Բումէլիի երկաթուղի	»	103 —
Անատ. երկ. պարատաթղթ.	»	88 30
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 310

ՎԻՆՆԱ, 8 ՓԵՏՐ.

Փոխառ. Լոնտոնի վրայ ֆիօր.		119 75
Բումէլիի երկաթուղի	»	50 —
Օսմ. Ռէյմի	»	150 —

ԼՈՆԴՈՆ, 8 ՓԵՏՐ.

Անգլ. քօնսօլիտէ	Ս. Ո.	112 81
Օսմ. » Սէռի Ս.	»	66 —
» » » Բ.	»	34 50
» » » Գ.	»	20 40
.Գ) բաց.		20 —
) գոց.		19 61
Փոխառութիւն Դասապա	»	76 50
» Օսմ. 3 ½ %	»	94 —
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	11 31
Այմրնի երկաթուղի	»	12 75
Եգիպտական Միացեալ	»	105 —
Հելլենական 5 %	»	27 50
Մօնօթոլ Հելլենական 4 %	»	27 50
Ռանթի » 4 %	»	23 —
Ռուսական 3½ % 1891	»	103 12
Պուլի. փոխառ. 6 % 1888	»	93 75
» Նոր » 6 % 1892	»	— —
Փոխառ. Փարիզի վրայ	»	25 350
Դրամագղէչ	»	3 —

ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանելու իր գաւառացի թղթակիցներուն թէ ի վիճակի կը գտնուի անձամբ վարելու իր գործառնութիւնները և պատրաստ է ամէնգան կանոնաւորապէս եւ ճշդութեամբ կատարել իրեն ուղղուելիք ամէն յանձնարարութիւն։

Հասցէ. 10—8

Տէրը Ալիէէ Պաղչէ Գափուսըմտա Գազազքէր խանըմտա Սմբատ Դաւթեան

ՀԱՅՈՑ ՑՈՂԳԻ

ՅԱՐՅԱՑԱԾ ՑՈՂԳԻ

ՀՂՈ ԲՅՈՓ

Մարտական դրոշակակիր

Ա

Ամպրոպային ամպերի հետևից ելնում էր կարմիր արևը, ինչպես հսկայական կրակոտ գունդ։ Ամպերը ծածկում էին նրա կեսը, և նրանց միջից դուրս էին գալիս ոսկեգույն ճառագայթները։ Ամպերի ստվերները ընկած էին ամբողջ հովտի վրա